

Oude Boelgaarsche Jood

JODEN EN GRIEKEN

HET DIEPGAAND ONDERSCHIED TUSCHEN het Christendom en de groote godsdiensten van het Oosten ligt in de tegenovergestelde beantwoording van de vraag, hoe de mensch wordt verlost. Vindt hij die verlossing in zichzelf of in Hem, die aan het kruis de verzoening heeft tot stand gebracht?

In de dagen van Paulus kon de beschaafde wereld in twee groepen worden verdeeld, die tegenover de boodschap der verzoening een verschillende houding aannamen. Het kruis was voor de Joden een ergernis en voor de Grieken een dwaasheid.

Deze tegenstelling bestaat nu nog. In de beschaafde wereld van het Oosten treft men ook nu nog Joden en Grieken aan. Prof. Heim*) heeft gezegd, dat de Grieken van onzen tijd zij zijn, die het Goddelijke zoeken in hun eigen ziel en die daarom geen persoonlijk God en geen Verlosser noodig hebben, omdat zij meenen, zichzelf te kunnen verlossen. Het kruis van den Verlosser is voor hen een dwaasheid.

De Joden van het Oosten zijn zij, die weten, dat de ziel van den mensch niet Goddelijk, maar anti-Goddelijk is. De Mohammedanen b.v. weten, dat de mensch zich den last der zonde niet zelf kan afnemen, maar dat hij verlost moet worden. Zij nemen dit zeer ernstig op, want ook voor hen is de verlossing beslissend voor hun eeuwige toekomst. Maar zij ergeren zich aan den

*) Prof. Dr Karl Heim. *Mystiek oder Versöhnung? Unsere Verpflichtung zur Weltmission.*

gekruisigden Christus, omdat zij meenen, dat deze zich een macht toeëigent, die alleen aan God toekomt. „Wie kan de zonden vergeven dan God alleen?”

Tegenover deze groepen staat de Christelijke Zending met het getuigenis van den gekruisigden en opgestanen Christus, die een eeuwige verlossing teweeggebracht heeft. Haar boodschap is, dat Jezus Christus de eenige weg tot God is.

Indien dit laatste waar is — en Gode zij dank het is waar — dan is de Oostersche mystiek, hoe diepzinnig en schoon deze ook moge zijn, niet anders dan gevaarlijk zelfbedrog. De Oosterling is als een mensch, die zich in een kouden winternacht, vermoeid van het zoeken, in de sneeuw neerlegt, alles om zich heen vergeet en inslaapt. Het is onze plicht, hem wakker te schudden en hem te wijzen op het groote gevaar, dat hem bedreigt.

Wie door Christus verlost is, ziet alle pogingen tot zelfverlossing als een gevaarlijken droom, ja feitelijk als een verzet tegen God.

De Mohammedaan zoekt niet de verlossing in zichzelf, maar toch is ook de Islam zelfbedrog. Hij kent wel de behoefte aan een verlosser, maar hij gaat den van God gegeven Verlosser voorbij. Hij gelooft, dat de profeet Mohammed in den oordeelsdag zijn borg en voorspraak zal zijn.

In de prediking van het Evangelie der verlossing ligt het bestaansrecht van de Christelijke Zending.

Het gaat er niet in de eerste plaats om, de heidenen gelukkig te maken. De Boeddhist is gelukkiger dan menig Christen. En ook de andere Oostersche godsdiensten hebben allen hun schoone en aantrekkelijke zijden.

Het is ook niet het hoofddoel, aan het Oosten een nieuwe maatschappelijke ordening te geven of een oplossing van de politieke, sociale of rassenvragen.

De Zendingstaak moet gezien worden in eeuwigheidslicht. De toestand, waarin wij ons bevinden tegenover de eeuwigheid, stelt ons voor een keuze uit drie mogelijkheden. En slechts één daarvan kan juist zijn.

Of de mensch bezit de verlossing van zonden in zijn innerlijk bestaan en vindt die, door in het diepst van zichzelf af te dalen.

Of de mensch heeft een verzoening noodig, die hem van buiten wordt toegebracht, maar niet door Christus.

Of Jezus Christus is de Middelaar en Verlosser.

Ieder mensch bevindt zich op één van deze drie wegen. Hij zoekt de verlossing in zichzelf; of hij is teleurgesteld en zoekt de verlossing elders; of hij wendt zich tot Christus.

Deze standpunten vormen scherpe tegenstellingen. Zij zijn onverzoenlijk en kunnen niet naast elkander bestaan. Elk moet de beide andere aanzien als gevaarlijke dwaalwegen en is dus verplicht tot Zending. Want wanneer één van deze standpunten niet universeel zou zijn en niet in den nood van alle menschen zou kunnen voorzien, dan had het zelf zijn bestaansrecht verloren. Boeddhisme, Islam en Christendom moeten dus ieder voor zich trachten, aan alle volken de boodschap des heils te brengen, omdat zij gelooven, dat zij zelf de eeuwige verlossing bezitten.

Hieruit volgt, dat het toenemend contact tusschen Oost en West niet leidt tot een verzachting der tegenstellingen, maar tot een verscherping; niet tot een synthese van de onderscheidene geloofsopvattingen en levensbeschouwingen, maar tot een antithese.

Hoe uitgebreider het intellectuele verkeer wordt, des te sterker zal de tegenstelling worden. Hoe beter Oost en West elkander leeren kennen, des te duidelijker blijkt het groote onderscheid, dat niet een tijdelijk misverstand is, dat geleidelijk wordt opgeheven, maar een eeuwige kloof.

Zoo staat het Christendom midden tusschen de groote wereldgodsdiensten, die van twee kanten opdringen. En het mag niet wijken of versagen, of streven naar een verzoening tusschen de groote godsdienstige stelsels.

Want de redding van de wereld hangt er van af, de overwinning van den haat tusschen rassen en klassen, of het Evangelie der verzoening door Jezus Christus aan alle volken wordt gebracht.

Geen verzoening door af te dalen in het diepst van onszelf, geen verzoening door een anderen middelaar, maar alleen de verzoening door het bloed van Christus kan de redding der wereld zijn.

DR IR H. G. VAN B.

BID ÈN WERK

OPVOEDEN IS MOEILIK. DOCH HET allermoeilijkst is wel dat deel, dat we godsdienstige opvoeding noemen. We weten dit allen, maar soms gebeurt er iets, waardoor deze waarheid ineens weer scherp vóór je gezet wordt.

We leeren onze kinderen, dat ze op God moeten vertrouwen. In de groote, maar ook in de kleine dingen van het leven. Als ze in kleine-kinder-zonden vallen, zeggen we hun niet alléén, dat ze vergeving moeten vragen, maar ook, dat God hen helpen wil om tegen het verkeerde in hen te vechten. Dat is alles heel vanzelfsprekend en ook heel goed.

Maar — Künkel, die zeker niet de eerste de beste is, spreekt ergens van: een lichtvaardig optimisme, onder het mom van Godsvertrouwen, dat in den grond niets is dan oppervlakkigheid. Dus zelfs hier dreigt gevaar!

Laatst werd mij iets verteld van een kleinen jongen, dat ik hier als typisch staaltje van wilswakheid, die zich verbergt achter het mom van Godsvertrouwen, weergeef. Het kind was oud genoeg, om zindelijk te slapen en ook daags zindelijk te zijn. Ruim oud genoeg. Hij kón ook zindelijk zijn, en was het dikwijls gedurende een lange periode. Maar dan verslaptte zijn wil en werd het mis. Toen hij een keer zijn verzorgster riep, omdat hij in bed lag te drijven, zei hij: „Ik heb de Lieve Heer gevraagd, of ik uit bed mocht, maar Hij zei: „nee,” en nou ben ik nat.” En den volgenden morgen weer: „Ik heb de Lieve Heer gevraagd, of ik me niet nat zal maken.” Toen zei de verzorgster: „Daar zorgt de Lieve Heer niet voor; dat moet je zelf doen, Kobus!”

Het klinkt hard. Het zou ook verkeerd geweest kunnen zijn, bij een kind, dat heusch zelf zijn best deed. Maar ik geloof niet, dat het in dit geval verkeerd was. Omdat het gold een typisch wilswak kind, uit een bedorven omgeving, dat, in een godsdienstig milieu overgeplaatst, gevaar liep den godsdienst te gebruiken als dekmantel voor eigen in-gebreke-blijven. Künkel noemt een dergelijk blind Godsvertrouwen, dat eigen verantwoordelijkheid uitschakelt, een masker voor de ik-zucht.

Maar wat dan? We moeten toch deze dingen aan onze kinderen voorhouden? We leven er immers zelf bij, en blijven alléén daardoor staande?

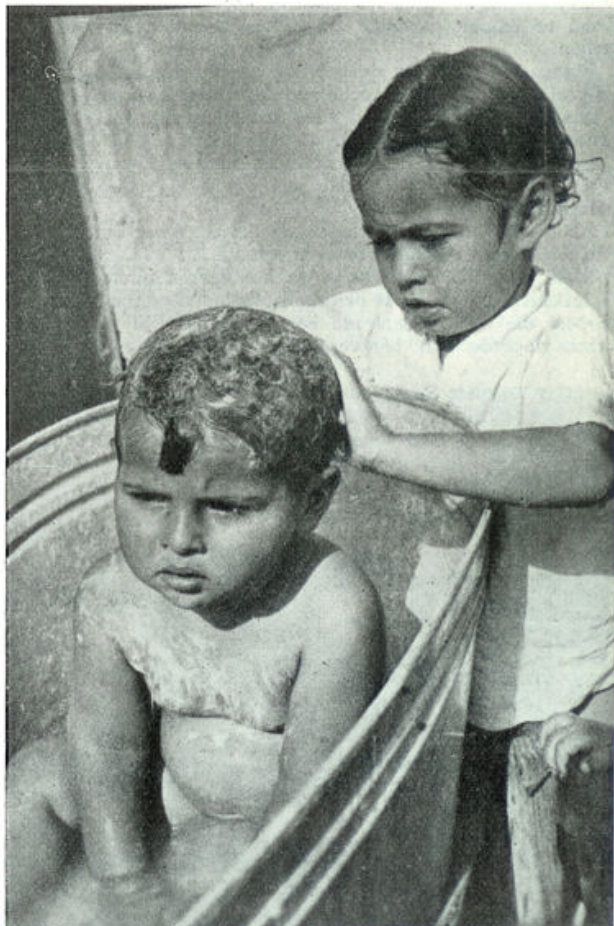
Ziet ge, op dit laatste komt het aan. Of het bij onszelf goed is. Of we ons werkelijk aan God toe-

vertrouwen, ook dan, als Hij precies anders doet dan wij verwachten of wenschen, dan wel, of ons Godsvertrouwen voor ons een middel is, om te krijgen, wat we meenen noodig te hebben. Verkapte zelfzucht dus. Op deze manier: wij bidden om dit of om dat, en nu is God ook gehouden, het ons te geven.

Dit verkeerde Godsvertrouwen heeft al menige crisis in het leven van allerlei menschen op zijn geweten. Reeds eerder wees ik op een niet-zeer-bekende schets van Anna de Savornin Lohman: „Mara,” die geheel van deze verkeerde instelling uitgaat. Ook het meer-bekende „Vragensmoede,” waarvan oudere lezers zich wellicht nog wel herinneren, dat het bij de verschijning druk besproken werd, gaat van dezelfde verkeerde onderstelling uit.

Dus: het begint bij onszelf. Slechts als er in ons eigen leven geen slapheid is, doch spanning; geen zich-laten-drijven op de omstandigheden, met een beroep op God, doch een strijden in Gods kracht — slechts dan geven we onze kinderen het goede voorbeeld, slechts dan ook hebben we gedaan alles, wat wij, als ouders, vermogen. En ook dan blijft er voor Godsvertrouwen, ook in verband met onze kinderen, nog reden genoeg over. Want wie zóó leeft zal ook nooit vervallen in die andere fout: te denken, dat het van den mensch afhangt.

J M W-W

Joodsche emigranten, die met hun gezinnen in Palestina zijn aangekomen, moeten wel degelijk de handen uit de mouwen steken. Terwijl de ouders het land bewerken, moeten de kinderen vaak voor zichzelf en voor elkander zorgen. Hoe ze die taak opvatten, brengt onze foto in beeld.